

บทที่ 9

สรุปผลการวิจัยอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

กระบวนการเรียนรู้เป็นสิ่งสำคัญที่สุด แต่ต้องเป็นการเรียนรู้ที่ตอบสนองการพัฒนาศักยภาพของคนในชุมชน การเรียนรู้จะเป็นไปอย่างต่อเนื่องเกิดขึ้นได้จากปฏิสัมพันธ์ที่ชาวบ้านมีต่อกันในกลุ่มในชุมชนและระหว่างกลุ่ม ระหว่างชุมชน เครือข่ายทำให้เกิดความสัมพันธ์ดังกล่าว และทำให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง (เสรี พงศ์พิศ, 2545) การจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมศักยภาพของกลุ่มเป้าหมายเฉพาะในหมู่บ้านคลองโยง ตำบลคลองโยง อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม ใช้ฐานคิดจากความต้องการปัญหา การพัฒนาศักยภาพที่แตกต่างกันของกลุ่มเป้าหมายในชุมชน อีกทั้งมีแนวร่วมที่เป็นเครือข่ายชุมชนสถาบัน หลากหลายประเภทที่จะช่วยส่งเสริมให้กระบวนการเรียนรู้ในชุมชนเป็นไปอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ

ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มคนต่างวัยในตำบลคลองโยง ได้แก่ กลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มคนวัยทำงาน กลุ่มเด็กและเยาวชน และกลุ่มผู้พิการ ได้เรียนรู้ศักยภาพซึ่งกันและกัน เกิดความรักผูกพันกับชุมชน ทั้งนี้ นักวิจัยได้เรียนรู้ภาคทฤษฎี และปฏิบัติผ่านการทำงานร่วมกันโดยใช้เวทีของชุมชนเป็นบทเรียนเน้นการดึงศักยภาพของกลุ่มคนวัยต่างๆ และกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ เพื่อให้เกิดองค์ความรู้จากการจัดกระบวนการเรียนรู้สำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ งานวิจัยชิ้นนี้ทำให้เกิดการบูรณาการกระบวนการวิจัยสู่การเรียนรู้ในหลักสูตรดุสิตบัณฑิต สาขาการศึกษาตลอดชีวิตและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งเป็นประโยชน์และประสบการณ์อันมีค่าต่อการเรียนรู้ของนักศึกษาที่ไม่ได้เกิดขึ้นเฉพาะแต่ในห้องเรียน แต่เกิดขึ้นจากกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันในเวทีชุมชน ซึ่งถือเป็นการเรียนรู้ตลอดชีวิตและสามารถนำไปปรับใช้ได้ในทุกสถานการณ์ การนำเสนอจะเสนอภาพรวมของสภาพชุมชน ส่วนศักยภาพและการจัดการเรียนรู้เน้นมีการศึกษาปัญหา และความต้องการเพื่อการจัดการเรียนรู้ซึ่งกลุ่มคนต่างวัยในคลองโยงทั้งสี่กลุ่มสามารถสรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะจำแนกเฉพาะของแต่ละกลุ่มได้ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

ตำบลคลองโยง เป็นหนึ่งในสามตำบลคือ คลองโยง ศาลายา และมหาสวัสดิ์ ของอำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม ประกอบด้วย 8 ชุมชน ได้แก่ 1) ชุมชนบ้านคลองโยงมีจำนวน 250 ครัวเรือน ผู้สูงอายุ 134 คน ผู้พิการ 3 คน 2) ชุมชนบ้านชัยขันธุ์ มีจำนวน 54 ครัวเรือน ผู้สูงอายุ 42 คน ผู้พิการ 5 คน 3) ชุมชนบ้านแหลนทราย มีจำนวน 113 ครัวเรือน ผู้สูงอายุ 60 คน ผู้พิการ 4 คน 4) ชุมชนบ้านมะเกลือมีจำนวน 219 ครัวเรือน ผู้สูงอายุ 119 คน ผู้พิการ 6 คน 5) ชุมชนบ้านดอนทองมีจำนวน 141 ครัวเรือน ผู้สูงอายุ 53 คน ผู้พิการ 10 คน 6) ชุมชนบ้านคลองโยงใหม่ มีจำนวน 333

ครัวเรือน ผู้สูงอายุ 101 คน ผู้พิการ 7 คน 7) ชุมชนบ้านคลองขอย มีจำนวน 250 ครัวเรือน ผู้สูงอายุ 134 คน ผู้พิการ 3 คน และ 8) ชุมชนสหกรณ์มีจำนวน 111 ครัวเรือน ผู้สูงอายุ 53 คน ไม่มีผู้พิการ ในสมัยก่อนประชาชนส่วนใหญ่สัญจรไปมาอาศัยแม่น้ำท่าจีนและคลองแยกเชื่อมแม่น้ำท่าจีนใช้เรือเป็นพาหนะ พ่อค้าได้ใช้เรือโยงติดต่อกันหลายๆ ลำ ในการขนสินค้าผ่านคลองนี้เพื่อออกแม่น้ำท่าจีน ชาวบ้านจึงเรียกตำบลนี้ว่า "คลองโยง"

ภาพในอดีตคลองโยงมีลำคลอง ควายนาวาข้าวอุดมสมบูรณ์ มีภูมิปัญญา หมอพื้นบ้านสมุนไพร หมอกวาดยา รักษาตาต่อ หมอตำแยให้การรักษาฟรี ตำรายาไทยพื้นบ้าน พ่อเพลง แม่เพลง สภาพปัจจุบันมีความสะดวกสบาย มีถนน ไฟฟ้า ประปาสิ่งดีๆ ในชุมชนและความสะดวกสบายมากขึ้น

ได้แก่ กองทุนหมู่บ้าน กลุ่มออมทรัพย์ การส่งเสริมการทำเกษตรอินทรีย์ ทำนา ปลูกผัก ปุ๋ยน้ำชีวภาพและปุ๋ยหมัก กลุ่มผู้สูงอายุมีการรวมตัวทำกิจกรรมกันอย่างต่อเนื่อง หน่วยงานเข้ามาส่งเสริมการพัฒนาจำนวนมาก มีภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการเกษตร ทำนา ปลูกผัก นาบัว มีความสามัคคีในชุมชน แต่ปัญหาที่ตามมาคือน้ำในคลองเริ่มเน่าเสียขาดออกซิเจน พื้นที่การเกษตรน้อยลง หมู่บ้านจัดสรรมากขึ้น การทิ้งขยะในที่สาธารณะ คูคลองตื้นเขิน วัชพืชแน่นหนา ปัญหาสุขภาพ สารเคมีการเกษตรและในอาหารการกิน น้ำประปาบางหมู่บ้านไม่สะอาด โครงการต่างๆ ที่ราชการมาทำไว้ขาดการสานต่อ เช่น การออกกำลังกาย การจักรยาน สิ่งเสพติดอบายมุข ยาบ้า การพนัน เด็กติดเกม ผู้พิการยังขาดโอกาสและสิทธิ พื้นที่สาธารณะรองรับผู้พิการ ภาพฝันที่ชาวคลองโยงอยากเห็นคือการรักษาพื้นที่เกษตรกรรมของเกษตรกร มีการสืบทอดประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมประเพณีที่ดีงาม มีความรักสามัคคีเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ปลอดภัย เสพติดและอบายมุข พฤติกรรมเสี่ยงต่างๆ การพัฒนาสาธารณูปโภคให้ทั่วถึง ปลอดภัยอุบัติเหตุ ขโมยความปลอดภัยในชีวิตทรัพย์สิน สุขภาพดี สิ่งแวดล้อมดี ปลอดภัย น้ำในคลองสะอาด การระบายน้ำดี ไม่เน่า

ผลการวิจัยของกลุ่มเป้าหมายเฉพาะแต่ละกลุ่มมีดังนี้

กลุ่มผู้สูงอายุ

กลุ่มผู้สูงอายุตั้งเป็นชมรมชื่อลีลาวดี อยู่ภายใต้การดูแลของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลคลองโยง1(รพ.สต.) มีสมาชิกจำนวน 195 คน พบกันวันอาทิตย์สัปดาห์ที่ 3 ของเดือน มีการจัดกิจกรรมด้านการออกกำลังกายโดยเจ้าหน้าที่รพ.สต.และการรับประทานอาหารกลางวันร่วมกัน ปัญหาสำคัญที่พบเกี่ยวกับสุขภาพได้แก่มีค่า BMI เกิน โคเลสเตอรอล และ ไตรกลีเซอไรด์ สูง ปวดข้อ ปวดเข่า รับประทานยาลูกกลอน ยาต้ม และยาหม้อ เพื่อรักษาโรคและบำรุงร่างกาย ไม่ออกกำลังกาย เจ็บป่วยด้วยโรคเรื้อรัง เช่น เบาหวาน และความดันโลหิตสูง กลุ่มความต้องการการออกกำลังกายประกอบดนตรีไทย (ดนตรี, กีฬา) การนวดแผนโบราณ และงานประดิษฐ์ ศักยภาพของกลุ่มคือความสามัคคี ความรู้ประวัติศาสตร์ชุมชน เล่นดนตรีไทย จัดกิจกรรมเรียนรู้ในการดูแลตนเองด้านอาหาร อวัยวะสำคัญ และการพับผ้าเช็ดหน้า

กลุ่มคนวัยทำงาน

กลุ่มคนวัยทำงานเป็นกลุ่มสมาชิกสหกรณ์บ้านคลองโยง พบกันที่โรงเรียนสว่างอารมณ์ ตามวาระของการประชุมสหกรณ์ ปัญหาที่พบว่ามีแรงงานและต้องการแก้ไข คือ เรื่องเมล็ดพันธุ์ข้าวปน คือ ข้าวดีเป็นข้าวที่ไม่ได้ให้ผลผลิต เมื่อสัมผัสจะร่วงออกจากรวง ขึ้นปะปนกับข้าวดี ทำให้ได้ผลผลิตน้อยหรือบางแปลงอาจไม่ได้ผลผลิต นับวันจะมีปัญหาและความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น ปัจจุบันเกษตรกรในพื้นที่มีการแก้ไขโดยการใส่โซดาไฟและใช้เครื่องตัดหญ้าตัดออก เสียเงินและแรงงานมากแต่ยังไม่สามารถแก้ปัญหาให้หมดไปจากแปลงนาได้อันเป็นปัญหาทั้งในระดับรายบุคคลและชุมชนที่เผชิญอยู่ ศักยภาพของกลุ่มพบว่า มีแกนนำที่มีความรู้ในพื้นที่ ช่วยเหลือให้การประสานงานเป็นไปอย่างดี เกษตรกรทุกครัวเรือนอยู่ในพื้นที่ได้รับโฉนดชุมชน ทำให้มีพื้นที่เกษตรกรรมเป็นของตนเอง มีความร่วมมือมีส่วนร่วมให้ความสนใจในการร่วมกิจกรรมและการแก้ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับชุมชน มีความกระตือรือร้นที่จะช่วยเหลือตนเองและเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ สภาพชุมชนเป็นเขตปริมณฑลมีการคมนาคมสะดวกและตั้งอยู่ใกล้แหล่งความรู้ที่สามารถเข้าถึงได้ง่าย เช่น มหาวิทยาลัยมหิดล จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยให้ความรู้ กับผู้นำ และเกษตรกรรายย่อยเกี่ยวกับพันธุ์ข้าว และปัญหาข้าวดี ซึ่งเป็นแนวทางการทดลองพื้นที่สาธิตการปลูกข้าวป้องกันข้าวดี และการนำข้าวดีมาแปรรูปเป็นข้าวยาคุ

กลุ่มเด็กและเยาวชน

สภาพเด็กและเยาวชนในหมู่บ้านวัดมะเกลือที่เข้าร่วมโครงการเด็กมะเกลือพิทักษ์รักถิ่นส่วนใหญ่เป็นเด็กที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านวัดมะเกลือ จะมีเพียงร้อยละ 30 ที่มีบ้านเรือนอยู่นอกเขตหมู่บ้าน แต่ก็อยู่บ้านใกล้เคียง สามารถเดินหรือขี่จักรยานมาร่วมกิจกรรมที่วัดมะเกลือทุกวันอาทิตย์ การแบ่งเขตการปกครองเป็นหมู่บ้านไม่ใช่สิ่งสำคัญมากไปกว่าการร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ ความสนุกสนาน การมีเพื่อนและการนำความรู้ที่ได้มาใช้ประโยชน์ จำแนกเด็กเป็น 2 กลุ่มได้แก่กลุ่มเด็กเล็กเรียนอยู่ชั้นประถมและกลุ่มเด็กโตชั้นมัธยม มีจำนวนเฉลี่ยครั้งละ 20 คน สลับไปๆมาๆ หากนับรวมทุกคนที่ผ่านกิจกรรมแล้วจะประมาณ 60 คน เด็กส่วนใหญ่เรียนอยู่ที่โรงเรียนวัดมะเกลือสภาพครอบครัวร้อยละ 70 อาศัยอยู่กับพ่อแม่ ที่เหลือร้อยละ 30 อาศัยอยู่กับผู้ปกครองที่เป็น ปู่ย่า ตายาย พ่อหรือแม่เดี่ยว อาชีพที่พ่อแม่หรือผู้ปกครองคือรับจ้าง ค้าขาย มีสมาชิกอาศัยอยู่ด้วยกันจำนวนเฉลี่ย 5 คน ฐานะของครอบครัวอยู่ในระดับปานกลาง ปัญหาที่เด็กสะท้อนเป็นภาพของชุมชนเรื่องยาเสพติด ร้านเกมส์ และการพนัน สิ่งที่คุณปกครอง พ่อแม่ห่วงลูกหลานก็คือการถูกล่อลวงเข้าสู่วงจรเหล่านี้โดยไม่รู้ตัว ความต้องการที่ผ่านมามีความต้องการเพียงการอ่านออก เขียนได้ เล่นดนตรี วาดรูป ซึ่งเป็นการพัฒนาศักยภาพทางด้านร่างกายเท่านั้น ในความคิดของชุมชนต้องการพัฒนาชุมชน จิตอาสา และการเรียนรู้วัฒนธรรม เด็กสามารถอ่าน เขียนได้บ้างในเด็กโต เด็กบางคนเคยผ่านโครงการมคศุเทศน์น้อย มีพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นวัดมะเกลือเป็นแหล่งเรียนรู้ คุณปกครอง พระ และชุมชนสนับสนุนให้ความร่วมมือ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้แก่ นักวิจัยน้อยเรียงร้อย

ภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้เฒ่าเล่าขาน ลูกหลานเรียนรู้ เชิดชูบ้านมะเกลือ เด็กพาเดิน เพลิดเพลินเรียนรู้สิ่งดีๆ ที่มีอยู่ และจัดทัศนศึกษาที่วัดขนอน(หนังใหญ่) พิพิธภัณฑ์วัดม่วง และพิพิธภัณฑ์หุ่นขี้ผึ้งสยาม อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี

กลุ่มคนพิการ

ตำบลคลองโยงถือเป็นตำบลที่มีทรัพยากรด้านการฟื้นฟูที่พอเพียงระดับหนึ่ง ไม่ว่าจะเป็นบุคลากรด้านการบำบัดฟื้นฟูทั้งแพทย์ พยาบาล นักกายภาพบำบัด นักกิจกรรมบำบัด ครูการศึกษาพิเศษ ผู้เชี่ยวชาญด้านการบำบัดต่างๆ ทั้งยังมีสถานที่ดำเนินการพัฒนาบำบัดฟื้นฟูคนพิการในจังหวัดนครปฐม เช่น โรงพยาบาลศูนย์นครปฐม โรงพยาบาลชุมชน โรงพยาบาลอำเภอ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพระดับตำบลคลองโยง(สถานือนามัย) ศูนย์การศึกษาพิเศษระดับจังหวัด สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด ฯลฯ นอกจากนี้ยังมีงบประมาณด้านการพัฒนาฟื้นฟูคนพิการผ่านหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐ มูลนิธิ แต่ประเด็นปัญหาคือ การจัดการหรือการบริหารทรัพยากรด้านการพัฒนาฟื้นฟูอย่างมีประสิทธิภาพ เพราะฉะนั้นการแก้ไขปัญหาหลักก็คือ การพัฒนาการบริหารทรัพยากรด้านการฟื้นฟูที่มีอยู่แล้วให้มีประสิทธิภาพ การประสานงานทรัพยากรทั้งในและนอกชุมชนต่างๆ มาพัฒนาช่วยเหลือสนับสนุนคนพิการที่ยากจนและอยู่ห่างไกลจากความดูแล

แม้ว่าการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการนั้น จะเป็นเรื่องยากเพราะคนพิการมีความหลากหลาย ทั้งยังแตกต่างกันในเรื่องของเพศ วัย สถานะ ความเป็นอยู่ ด้วยความแตกต่างนี้ทำให้การศึกษาวิจัยเรื่องคนพิการพบข้อจำกัดหลายประการ ทั้งยังเป็นเรื่องยากที่จะทำให้เกิดผลสำเร็จในระยะเวลาอันสั้น นอกจากนี้แล้วยังพบว่าการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนพิการไม่อาจดำเนินการได้เพียงลำพัง ต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้อง และต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยควรดำเนินการเป็นระยะ จําแนกตามประเภทของความพิการเพื่อให้การพัฒนาฟื้นฟูสมรรถภาพของผู้พิการดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ผู้ดูแลคนพิการ คนในครอบครัว และชุมชนจะต้องเป็นแรงผลักดันที่สำคัญในการพัฒนา

การพัฒนาฟื้นฟูคนพิการโดยชุมชนโดยให้เทศบาลตำบลคลองโยงเป็นแกนนำในการพัฒนา ร่วมกับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพระดับตำบล ถือเป็นยุทธศาสตร์สำคัญในการพัฒนา เพราะเทศบาลและโรงพยาบาลมีหน้าที่รับผิดชอบหลักในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชน และช่วยเหลือเกื้อกูลผู้ด้อยโอกาสในสังคม พร้อมทั้งเป็นผู้ประสานทรัพยากร บริหารทรัพยากรที่มีอยู่แล้วทั้งในและนอกชุมชนมาร่วมกันพัฒนาและฟื้นฟูคนพิการในชุมชน เช่น ประสานนักกายภาพบำบัดจากโรงพยาบาลหรือศูนย์การศึกษาพิเศษมาทำกายภาพให้กับเด็กพิการในชุมชน ประสานนักพัฒนาชุมชนหรือเจ้าหน้าที่ของสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงมนุษย์ประจำจังหวัดมาช่วยแนะนำ ฝึกอบรมด้านการฝึกอาชีพ

ให้แก่คนพิการ จัดสรรงบประมาณของอบต.มาจัดทำโครงการพัฒนาและฟื้นฟูคนพิการด้วยความเชื่อพื้นฐานที่ว่า ทรัพยากรด้านการพัฒนาฟื้นฟูมีอยู่แล้วในระดับต่างๆ ตั้งแต่ระดับหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ และ จังหวัด ซึ่งขึ้นกับชุมชนนั้นๆ ว่าจะประสานหรือบริหารทรัพยากรที่มีอยู่แล้วได้อย่างไร

นอกจากนี้ควรใช้การประชุมกลุ่มย่อยที่เหมาะสมกับความพิการในแต่ละประเภท จะเป็นเวทีในการทบทวน แลกเปลี่ยน เรียนรู้และพัฒนางานด้านการพัฒนาคนพิการ รวมถึงการสร้างเครือข่ายความร่วมมือร่วมใจระหว่างผู้ปฏิบัติงานและผู้เกี่ยวข้องในชุมชน การพัฒนาคนพิการโดยชุมชนจะได้รับการยกระดับให้เป็นยุทธศาสตร์หลักในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนพิการและครอบครัวได้ในที่สุด

การพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการในชุมชนคือการเสริมสร้างความสามารถของคนพิการให้มีสมรรถภาพดีขึ้นทั้งทางร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข โดยอาศัยวิถีทางการแพทย์ การศึกษา ทางสังคม การฝึกอาชีพ และความร่วมมือของคนพิการ ครอบครัว ชุมชน ได้รับความช่วยเหลือสนับสนุนจากองค์กรของรัฐและเอกชน เพื่อให้คนพิการในคลองโยงมีความภูมิใจ และมีศักดิ์ศรี แสดงศักยภาพตนเองออกมาให้ชุมชนได้เรียนรู้และได้เรียนรู้ศักยภาพซึ่งกันเพื่อเกิดความสัมพันธ์ ชับเคลื่อนและผลักดันให้เกิดองค์ความรู้เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ซึ่งการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการโดยชุมชน ควรมีหลักการดังนี้

- คนพิการมีศักยภาพ พัฒนาได้
- มีการใช้ทรัพยากรท้องถิ่น บูรณาการ ฟื้นฟูคนพิการ
- การมีส่วนร่วมจากหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

การดำเนินการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการในชุมชนควรอยู่ภายใต้แนวคิด

“มนุษย์ทุกคนย่อมมีศักดิ์ศรีเท่าเทียมกัน สามารถพัฒนาศักยภาพ หากได้รับโอกาสอย่างเสมอภาค เพื่อนำไปสู่การมีคุณภาพชีวิตที่ดี”

อภิปรายผล

ตำบลคลองโยง เป็นหนึ่งในสามตำบลคือ คลองโยง ศาลายา และมหาสวัสดิ์ ของอำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม ในสมัยก่อนประชาชนส่วนใหญ่สัญจรไปมาอาศัยแม่น้ำท่าจีนและคลองแยกเชื่อมแม่น้ำท่าจีน โดยอาศัยเรือเป็นพาหนะ พ่อค้าได้ใช้เรือโยงติดต่อกันหลาย ๆ ลำในการขนสินค้าผ่านคลองนี้เพื่อออกแม่น้ำท่าจีน ชาวบ้านจึงเรียกตำบลนี้ว่า "คลองโยง" ตามข้อมูลสำนักงานเทศบาลตำบลคลองโยง (2552 แผนแม่บทชุมชนคลองโยง)

ผลการประชุมA-I-C ภาพของชุมชนในอดีตมีลำคลอง มีควาย นาข้าว มีภูมิปัญญาหมอพั้นบ้าน สมุนไพร หมอกวาดยา รักษาตาต่อ หมอตำแยให้การรักษาฟรี มีตำรายาไทยพื้นบ้าน พ่อเพลง แม่เพลง สภากปัจจุบันมีความสะดวกสบาย มีถนน ไฟฟ้า สิ่งดีๆ ในชุมชนมากขึ้นได้แก่ กองทุนหมู่บ้าน กลุ่มออมทรัพย์ การส่งเสริมการทำเกษตรอินทรีย์ ทำนา ปลูกผัก ปุ๋ยน้ำชีวภาพและปุ๋ยหมัก กลุ่ม

ผู้สูงอายุมีการรวมตัวทำกิจกรรมกันอย่างต่อเนื่อง หน่วยงานเข้ามาส่งเสริมการพัฒนาในด้านต่างๆมากขึ้น มีภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการเกษตร ทำนา ปลุกผัก นาบัว มีความสามัคคีในชุมชน แต่ปัญหาที่ตามมาคือน้ำในคลองเริ่มเน่าเสียขาดออกซิเจน พื้นที่การเกษตรน้อยลง หมู่บ้านจัดสรรมากขึ้น การทิ้งขยะในที่สาธารณะ คูคลองตื้นเขิน วัชพืชแน่นหนา ปัญหาสุขภาพ สารเคมีการเกษตรและในอาหารการกิน น้ำประปาบางหมู่บ้านไม่สะอาด โครงการต่างๆ ที่ราชการมาทำไว้ขาดการสานต่อ เช่น การออกกำลังกาย การจักรยาน สิ่งเสพติดอบายมุข ยาบ้า การพนัน เด็กติดเกม ผู้พิการยังขาดโอกาสทางการกู้ยืม พื้นที่สาธารณะรองรับผู้พิการ ภาพฝันที่ชาวคลองโยงอยากเห็นคือการรักษาพื้นที่เกษตรกรรมของเกษตรกร มีการสืบทอดประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมประเพณีที่ดีงาม มีความรักสามัคคีเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ปลอดภัย เสพติดและอบายมุข พฤติกรรมเสี่ยงต่างๆ การพัฒนาสาธารณสุขปกไให้ทั่วถึง ปลอดภัยอุบัติเหตุ ชโอมย ความปลอดภัยในชีวิตทรัพย์สิน สุขภาพดี สิ่งแวดล้อมดี ปลอดภัย น้ำในคลองสะอาด การระบายน้ำดีไม่เน่า

ผลของข้อมูลเป็นไปในทิศทางเดียวกับแนวคิดกระบวนการของการจัดทำ AIC ของพิธีสิทธิ์ คำนวนคิลป์ (2544) ธีระพงษ์ แก้วหาวงษ์ (2542) และอรพินท์ สฟโชคชัย (2537) ว่า “กระบวนการ AIC” หมายถึงกระบวนการที่ผู้เข้าร่วมประชุมมีโอกาสได้แสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ วิเคราะห์ปัญหาและหาทางเลือกร่วมกันโดยถือว่าความคิดของทุกคนมีความหมาย เป็นกระบวนการที่ทำให้ผู้เข้าร่วมประชุมรู้สึกเป็นเจ้าของในโครงการทุกขั้นตอน ซึ่งทำให้ผู้ที่เข้ามาพัฒนาชุมชนสามารถดำเนินการพัฒนาได้ตามความต้องการของชุมชน และสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง กระบวนการ AIC เป็นกระบวนการที่มีศักยภาพในการสร้างพลังและกระตุ้นการยอมรับของชาวบ้านให้ร่วมพัฒนาชุมชนและยังมีศักยภาพที่จะขยายผลได้ กระบวนการเทคนิค AIC เป็นเทคนิคที่ง่าย และสามารถนำมาประยุกต์ให้เหมาะสำหรับการวางแผนพัฒนาหมู่บ้านและการกำหนดแผนปฏิบัติ โดยนำมาประยุกต์สำหรับการประชุมระดมความคิดเห็นในการพัฒนาหมู่บ้าน เป็นการระดมความคิดที่ให้ ความสำคัญต่อความคิดและการมีส่วนร่วมของสมาชิกในชุมชนบนพื้นฐานแห่งความเสมอภาค อย่างเป็นประชาธิปไตยมีการแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ ข้อมูลข่าวสาร ซึ่งทำให้เข้าใจถึงสภาพ ปัญหา ข้อจำกัดความต้องการและศักยภาพของผู้ที่ระดมความคิดทุกคน

กลุ่มผู้สูงอายุ

กลุ่มผู้สูงอายุ มีการจัดกิจกรรมด้านการออกกำลังกายโดยเจ้าหน้าที่รพ.สต.และการรับประทานอาหารกลางวันร่วมกัน สอดคล้องนโยบาย แผนยุทธศาสตร์ฉบับที่ 11 และข้อมูลของจำนวนผู้สูงอายุยิ่งเพิ่มมากขึ้นเท่าใดทำให้ต้องมีค่าใช้จ่ายเพื่อการดูแลสุขภาพและความปลอดภัยทางสังคมมากยิ่งขึ้น ผู้สูงอายุจำเป็นต้องได้รับบริการด้านสุขภาพและสังคม ที่จัดให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ การจัดบริการต่าง ๆ จะต้องใช้ทรัพยากร โดยเฉพาะงบประมาณ (The population division of the United Nations : world population ageing 1950-2050, <http://www.un.org/esa/population>) ปัญหาสำคัญที่พบเกี่ยวกับสุขภาพได้แก่มีค่า BMI เกิน

โคเลสเตอรอล และ ไตรกลีเซอไรด์ สูง ปวดข้อ ปวดเข่ารับประทานเพื่อยาลูกกลอนและยาต้ม ยาหม้อ รับประทานเพื่อรักษาโรคและบำรุงร่างกาย ไม่ออกกำลังกาย เจ็บป่วยด้วยโรคเรื้อรัง เช่น เบาหวาน และความดันโลหิตสูง สอดคล้องกับการสำรวจของ Boulton-Lewis และ Eurostat Statistic ผู้สูงอายุจะมีความเสื่อมถอยทางร่างกายทั้งระบบประสาท กล้ามเนื้อ มวลกระดูกซึ่งมีระดับความแตกต่างกันตามแต่ละบุคคล ผู้สูงอายุมีความต้องการการออกกำลังกายประกอบดนตรีไทย (ดนตรี, กีฬา) การนวดแผนโบราณ และงานประดิษฐ์ มีศักยภาพความสามัคคี ความรู้ประวัติศาสตร์ชุมชน เล่นดนตรีไทย กิจกรรมเรียนรู้มีการจัดกิจกรรมการออกกำลังกายของรพ.สต.เป็นประจำ คณะวิจัยมีการจัดการเรียนรู้ การดูแลตนเองด้านอาหาร และอวัยวะสำคัญ การพับผ้าเช็ดหน้า **ซึ่งสอดคล้องกับ** ศรีนยา สุริยะฉาย (2552: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาการประเมินความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในตำบลบางไทรป่า อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม พบว่า ความต้องการทางกายภาพ เช่น การบำรุงร่างกายและออกกำลังกายมีมากเป็นอันดับแรก มีการตรวจสุขภาพและเฝ้าระวัง ด้านความรักความอบอุ่น ด้านการได้รับความช่วยเหลือจากเพื่อนบ้าน ด้านการมีโอกาสพบปะสังสรรค์กับญาติและเพื่อน ด้านการให้ความรักแก่ผู้อื่นเป็นอันดับสุดท้าย ด้านการยอมรับจากบุคคลในครอบครัว

กลุ่มคนวัยทำงาน

กลุ่มคนวัยทำงานเป็นกลุ่มสมาชิกสหกรณ์บ้านคลองโยง ปัญหาที่พบว่ามีรุนแรงและต้องการการแก้ไข คือ เรื่องเมล็ดพันธุ์ข้าวปนคือข้าวดีเป็นข้าวที่ไม่ได้ให้ผลผลิต เมื่อสัมผัสจะร่วงออกจากรวง ขึ้นปะปนกับข้าวดี ทำให้ได้ผลผลิตน้อยหรือบางแปลงอาจไม่ได้ผลผลิต ข้อมูลจากกรมการข้าว (องค์ความรู้เรื่องข้าว : 13 ตุลาคม 2554) ระบุชนิดของข้าววัชพืชจำแนกตามความแตกต่างทางลักษณะภายนอกเป็น 3 ชนิด คือ ข้าวหาง ข้าวดี และข้าวแดง ชนิดที่เป็นปัญหา ร้ายแรงของชาวนาคือ ข้าวหาง และ ข้าวดี เพราะเป็นข้าววัชพืชชนิดร่วงก่อนเกี่ยว เจริญเติบโตได้รวดเร็ว และสูงข่มข้าวปลูก ในระยะแตกกอ ข้าวหางและข้าวดีจะออกดอกและเมล็ดจะสุกแก่ก่อนก่อนข้าวปลูกประมาณ 2 สัปดาห์ ชาวนาไม่สามารถ เก็บเกี่ยวได้เพราะเมล็ดร่วงเกือบหมด ทำให้ผลผลิตข้าวเสียหาย 10-100 % ขึ้นอยู่กับความหนาแน่น ของข้าวหาง และข้าวดี บางแปลงที่มีความหนาแน่นมาก ใน 1 ตารางเมตร มีข้าวหาง 800 ต้น เหลือต้นข้าวจริงเพียง 2 ต้น ชาวนาไม่สามารถ เก็บเกี่ยวได้ ทำให้ผลผลิตเสียหาย 100% ส่วนข้าวแดงนั้นเป็นข้าววัชพืชชนิดเมล็ดไม่ร่วง ชาวนาสามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตได้ ผลผลิตจึงไม่เสียหาย แต่คุณภาพ ข้าวลดลง เพราะเมล็ดข้าวสารแดงที่ปนอยู่ ชาวนาถูกโรงสีตราค่าเกวียนละ 200 - 800 บาท ตามเปอร์เซ็นต์ของข้าวแดงที่ปน เพื่อชดเชยผลผลิตที่จะต้องเสียไปบางส่วน เพื่อจะขัดเยื่อหุ้มเมล็ดสีแดงออก ให้เป็นเมล็ดข้าวสารสีขาว ซึ่งบางครั้งในรายที่มีข้าววัชพืชปนเป็นจำนวนมาก โรงสีจะไม่รับซื้อ ชาวนาต้องนำไปขายเป็นข้าวเลี้ยงเป็ด และไก่ ในราคาถูกละ 30 - 50 บาท

ศักยภาพของกลุ่มพบว่า มีผู้นำชุมชนที่มีความรู้ในพื้นที่ ช่วยเหลือให้การประสานงานเป็นไปอย่างดี เกษตรกรทุกครัวเรือนอยู่ในพื้นที่ที่ได้รับโฉนดชุมชน ทำให้มีพื้นที่เกษตรกรรมเป็นของตนเอง

ให้ความร่วมมือ มีส่วนร่วม สนใจในการร่วมกิจกรรมและการแก้ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับชุมชน มีความกระตือรือร้นที่จะช่วยเหลือตนเองและเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ชุมชน กิจกรรมการเรียนรู้มีการให้ความรู้ กับผู้นำ และเกษตรกรรายย่อยเกี่ยวกับพันธุ์ข้าว และปัญหาข้าวดีด ซึ่งเป็นแนวทางการทดลองพื้นที่สาธิตการปลูกข้าวป้องกันข้าวดีด และการนำข้าวดีดมาแปรรูปเป็นข้าวยาคุงซึ่งไม่สอดคล้องกับประยุทธ แก้วน้อย (2551: บทคัดย่อ) ศึกษาปัญหาและความต้องการในการดำเนินงานของกลุ่มอาชีพเทศบาลตำบลคลองโยง อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม ผลการศึกษาพบว่า ๑. ปัญหาของกลุ่มอาชีพ ได้แก่ ปัญหาด้านผู้นำและสมาชิกกลุ่มอาชีพ คือ ผู้นำชุมชนไม่มีบทบาทต่อกลุ่มอาชีพ และสมาชิกของกลุ่มอาชีพนำเงินไปใช้ผิดประเภท แต่มีความสอดคล้องที่ต้องการให้เทศบาลให้ความรู้ความเข้าใจด้านวิชาการแก่กลุ่มอาชีพเพิ่มเติม ผลการวิจัยที่พบความโดดเด่นของผู้นำเนื่องจากความเชื่อถือจากการได้รับโฉนดชุมชนเป็นแห่งแรกของประเทศ และการได้รับความรู้ชุมชนมีเครือข่ายมากกว่าระดับท้องถิ่น

กลุ่มเด็กและเยาวชน

สภาพเด็กและเยาวชนในหมู่บ้านวัดมะเกลือที่เข้าร่วมโครงการเด็กมะเกลือพิทักษ์รักถิ่นส่วนใหญ่เป็นเด็กที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านวัดมะเกลือ จะมีเพียงร้อยละ 30 ที่มีบ้านเรือนอยู่นอกเขตหมู่บ้าน แต่ก็อยู่บ้านใกล้เคียง สามารถเดินมาหรือขี่จักรยานมาร่วมกิจกรรมที่วัดมะเกลือทุกวันอาทิตย์ การแบ่งเขตการปกครองเป็นหมู่บ้านไม่ใช่สิ่งสำคัญมากไปกว่าการร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ ความสนุกสนาน การมีเพื่อนและการนำความรู้ที่ได้มาใช้อย่างประโยชน์ จำแนกเด็กเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มเด็กเล็กเรียนอยู่ชั้นประถม และกลุ่มเด็กโตชั้นมัธยม มีจำนวนเฉลี่ยครั้งละ 20 คน สลับไปๆ มาๆ หากนับรวมทุกคนที่ผ่านกิจกรรมแล้วจะประมาณ 60 คน เด็กส่วนใหญ่เรียนอยู่ที่โรงเรียนวัดมะเกลือ สภาพครอบครัวร้อยละ 70 อาศัยอยู่กับพ่อแม่ ที่เหลือร้อยละ 30 อาศัยอยู่กับผู้ปกครองที่เป็น ปู่ย่า ตายาย พ่อหรือแม่เดี่ยว อาชีพที่พ่อ แม่ หรือผู้ปกครองคือรับจ้าง ค้าขาย มีสมาชิกอาศัยอยู่ด้วยกันจำนวนเฉลี่ย 5 คน ฐานะของครอบครัวอยู่ในระดับปานกลาง (ข้อมูลการลงทะเบียน และการจัดประชุม) ปัญหาที่เด็กสะท้อนเป็นของภาพชุมชนเรื่องยาเสพติด ร้านเกมส์ และการพนัน สิ่งที่ผู้ปกครอง พ่อแม่ห่วงลูกหลานก็คือการถูกหลอกล่อเข้าสู่วงจรเหล่านี้โดยไม่รู้ตัว ความต้องการที่ผ่านมามีความต้องการเพียงการอ่านออก เขียนได้ เล่นดนตรี วาดรูปเป็นการพัฒนาศักยภาพทางด้านร่างกายเท่านั้น ในความคิดของชุมชนต้องการพัฒนาชุมชน จิตอาสา และการเรียนรู้วัฒนธรรม (จัดประชุมAIC และการสัมภาษณ์ผู้แทนชุมชนคุณอุมาวรรณ ทองสุพรรณ คุณพันทิพย์พา รักษ์พันธุ์) ศักยภาพสามารถอ่าน เขียนได้บ้างในเด็กโต เด็กบางคนเคยผ่านโครงการมัคคุเทศก์น้อย มีพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นวัดมะเกลือแหล่งเรียนรู้ ผู้ปกครอง พระ และชุมชนสนับสนุนให้ความร่วมมือ (งบประมาณสนับสนุนของเทศบาลคลองโยง) กิจกรรมการเรียนรู้ ได้แก่ นักวิจัยน้อยเรียงร้อยภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้เฒ่าเล่าขาน ลูกหลานเรียนรู้ เชิดชูบ้านมะเกลือ เด็กพาเดิน เพลิดเพลินเรียนรู้สิ่งดีๆที่มีอยู่ ทศนศึกษาวัดขนอน(หนังใหญ่) พิพิธภัณฑ์วัดม่วง และ

ต้องดูแลพวกเขาไว้แต่ในบ้าน ไม่กล้าพาออกสู่สังคม ขณะที่คนพิการจำนวนมากได้ถูกรับรู้ทอดทิ้งทั้งด้วยความรังเกียจ รู้สึกอับอายที่มีคนพิการในครอบครัว เกรงจะถูกสังคมประณาม ฯลฯ และทั้งที่ไม่สามารถรับภาระเลี้ยงดู ไม่รู้จะเลี้ยงดูอย่างไร รวมทั้งมีความยากลำบากในการเลี้ยงดูเนื่องจากมีรายได้ไม่เพียงพอ เมื่อคนในครอบครัวไม่เอาใจใส่เลี้ยงดูคนพิการ ในขณะที่รัฐบาลก็ไม่สามารถส่งเสริมคนพิการให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีเท่าที่ควรเนื่องจากขาดแคลนทั้งบุคลากร และงบประมาณ คนพิการส่วนมากจึงไม่ได้รับการรักษาบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพ รวมทั้งไม่ได้รับการศึกษา ไม่มีอาชีพ ไม่มีรายได้ และไม่มีแม้แต่โอกาสที่จะพบปะผู้คนในสังคม แต่ปัจจุบันมีการปรับเปลี่ยนและดูแลคนพิการมากขึ้น เช่น การสำรวจพบว่าพื้นที่คลองโยงมีทรัพยากรด้านการฟื้นฟูที่พอเพียงไม่จำเป็นจะเป็นบุคลากร โรงพยาบาล ศูนย์การศึกษาพิเศษ นอกจากนี้ยังมีงบประมาณด้านการพัฒนาฟื้นฟูคนพิการผ่านหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐ และมูลนิธิ ส่วนของกิจกรรมการเรียนรู้ให้คำแนะนำผู้ดูแลระหว่างการเรียนรู้บ้าน จัดทำแผนพัฒนาความรู้พระราชบัญญัติสิทธิประโยชน์ที่พึงได้รับของผู้พิการ และแผนพัฒนาความรู้การป้องกันความพิการรายบุคคลและชุมชนสอดคล้องกับการเปลี่ยนแนวคิดของผู้พิการปัจจุบันว่า ควรเพิ่มสมรรถภาพให้แก่คนพิการ จากมุมมองทางด้านมนุษยธรรมมาเป็นสิทธิของบุคคล..."การหาวิธีการหลักเลี้ยงหรือลดจำนวนคนพิการลงให้มากที่สุด เป็นเรื่องของความสำนึกในการรับผิดชอบที่เราทุกคนจะต้องช่วยกัน รวมทั้งควบคุมและหาความสมดุลเกี่ยวกับปัญหาสังคมนี้ให้ได้..." "ความพิการเป็นเรื่องที่มีความสำคัญเกี่ยวข้องกับทุกคนเพราะว่าความพิการอาจจะเกิดกับใครก็ได้ไม่ว่าคนๆ นั้น จะมีประวัติความเป็นมาอย่างไร ไม่ว่าจะเป็นพลเมืองของประเทศใด ความพิการอาจเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา..." (Federico Mayor, Director General, UNESCO) และธนาอุส ธนิตติ , ประฤดา สุริยันต์ และยุวดี ธีรธราดล (2549) ได้ทำการศึกษาเรื่อง "สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการและเพื่อทุกคนในสังคม" พบว่าการให้ความสำคัญกับบุคคลและสิ่งแวดล้อมเป็นการกระจายความเป็นธรรมให้กับทุกคนในสังคม มีทั้งบุคคลทั่วไป คนพิการ ผู้สูงอายุ เด็ก สตรี เพื่อให้ทุกคนเข้าถึงทรัพยากรและบริการต่างๆ ที่ควรได้รับที่นำมาเป็นพัฒนาตนเอง ซึ่งคนพิการประเภทต่างๆ ก็มีความจำเป็นและต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกเฉพาะบุคคลและสิ่งอำนวยความสะดวกสาธารณะ โดยสิ่งอำนวยความสะดวกเฉพาะบุคคลที่เป็นอุปกรณ์ที่ช่วยให้คนพิการใช้พื้นที่ทางร่างกายจะทำให้คุณภาพชีวิตด้านสุขภาพและหน้าที่พัฒนาขึ้น ส่วนสิ่งอำนวยความสะดวกสาธารณะเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้คนพิการอยู่ร่วมกับคนอื่น มีปฏิสัมพันธ์ และมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของสังคม จนเกิดการยอมรับจากสังคมเช่นเดียวกับบุคคลทั่วไป ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน ควรดำเนินการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ โดยการจัดทำและปรับเปลี่ยนสิ่งอำนวยความสะดวกให้สอดคล้องกับความจำเป็นและความต้องการของคนพิการทุกประเภทหรือมีการออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกสาธารณะให้ทุกกลุ่มคนใช้งานร่วมกันได้ เพื่อให้ความเป็นอยู่ดีของคนพิการยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะผลการวิจัย

1.1 ข้อเสนอแนะสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ

1.1.1. กลุ่มผู้สูงอายุ

1) มีความพร้อมด้านระยะเวลามีแหล่งสนับสนุนคือโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลคลองโยงจัดกิจกรรมการออกกำลังกายทุกเดือนอยู่เสมอ บางครั้งมีหน่วยงานภาครัฐเช่นนักศึกษาจากโรงพยาบาลคริสเตียน นครปฐมไปจัดกิจกรรมการออกกำลังกายเช่นกัน แต่การออกกำลังกายนั้นต้องมีผู้นำที่เป็นเจ้าหน้าที่ ควรให้ผู้สูงอายุเป็นผู้นำแลกเปลี่ยนกันเพื่อนำไปปฏิบัติในกลุ่มย่อย หรือนำไปปฏิบัติด้วยตนเองทุกวัน หรือมากกว่าเพียงเดือนละครั้ง

2) จัดกิจกรรมอื่น เช่น การร้องเพลง การเล่าเรื่อง เพื่อปรับเปลี่ยนกิจกรรมดังเช่นที่โครงการวิจัยดำเนินการ

3) หาแนวทางการจดทะเบียนเป็นสมาคมเพื่อรองรับสิทธิอันพึงมีพึงได้ตามกฎหมาย

1.1.2. กลุ่มคนวัยแรงงาน

1) ขยายความรู้ และนวัตกรรมการจัดการข้าวดีตามหลักวิชาการ ทั้งการสาธิตทดลอง

2) การนำข้าวดีมาแปรรูปโดยฐานความรู้เชิงธุรกิจชุมชน

1.1.3. กลุ่มเด็กและเยาวชน

1) จัดโครงการต่อเนื่องทั้งใน และนอกโรงเรียนเพื่อจิตสำนึกเด็กมะเกลือรักษ์ถิ่นโดยคนของชุมชน

2) นำเสนอเรื่องราวเชิงประวัติศาสตร์ของคลองโยงในรูปแบบของสื่ออื่น เช่น บทละคร สื่อโสต เป็นต้น

1.1.4. กลุ่มผู้พิการ

1) ให้ความรู้การดูแลผู้พิการแก่ญาติและคนใกล้เคียงตามหลักการที่ถูกต้อง โดยเฉพาะการป้องกันความพิการ

2) มีพื้นที่รองรับคนพิการตามความเหมาะสม เช่น ทางสาธารณะ ห้องประชุมวัดมะเกลือ ห้องสุขา เป็นต้น

3) หาแนวทางการจดทะเบียนเป็นสมาคมเพื่อรองรับสิทธิอันพึงมีได้ตามกฎหมาย

1.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการเรียนการสอนรายวิชาที่ใช้การวิจัยเป็นฐาน

1.2.1. การวิจัยนับเป็นบทเรียนที่ทรงคุณค่าสำหรับการเรียนรู้ในแต่ละรายวิชา กรณีรายวิชาการศึกษาตลอดชีวิต และการพัฒนามนุษย์สำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะเป็นการศึกษาที่ใช้ชุมชนเป็นฐานแห่งการเรียนรู้เชิงบูรณาการภาคทฤษฎี และการปฏิบัติที่สอดคล้องกับชุมชน นักศึกษาดุษฎีบัณฑิตเป็นผู้ที่มีศักยภาพทั้งความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ การสร้างโอกาสการเรียนรู้ร่วมกันเป็นการหล่อหลอม แลกเปลี่ยนทั้งความรู้ และความผูกพัน ความสัมพันธ์อันดีงาม

1.2.2. การเรียนการสอนที่ใช้การวิจัยเป็นฐานพึงระวางเกี่ยวกับระยะเวลา ด้วยสภาพการวิจัยอย่างน้อยต้องมีเวลาแห่งการครบรอบ 1 ปี แต่รายวิชาที่กำหนดของแต่ละสถาบันมีเพียง 1 เทอม การเตรียมความพร้อมทั้งทฤษฎี และภาคสนามจะต้องมีความเชื่อมโยง และเข้มข้นชัดเจนอย่างต่อเนื่องเป็นระบบ

1.2.3. การวางแผนร่วมกันตลอดระยะของการดำเนินงานวิจัย การแบ่งบทบาทหน้าที่ และการติดตามเป็นสิ่งสำคัญด้วยงานวิจัยกลุ่มเป้าหมายเฉพาะมีลักษณะที่แตกต่าง มีความหลากหลาย คณะวิจัยต้องมีแผนงานที่ดี เพื่อการแบ่งงานกันตามความสามารถ และช่วยเหลือกันตามโอกาส

1.2.4. การมอบหมายงานต้องพิจารณาพื้นฐานของแต่ละบุคคล และความสนใจ ในการวิจัยกลุ่มเป้าหมายเฉพาะครั้งนี้มีกลุ่มที่ศึกษาจำแนกเป็น 4 กลุ่มคือกลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มคนวัยแรงงาน กลุ่มเด็กและเยาวชน และกลุ่มผู้พิการ นักศึกษาที่ร่วมโครงการมีเพียง 7 คน จึงมอบหมายงานกลุ่มละ 2 คน ที่เหลือ คนเดียวได้พิจารณาความเหมาะสม ความสามารถเฉพาะให้ศึกษาจากผู้พิการซึ่งนักศึกษามีวิชาชีพการพยาบาลเป็นฐานเดิม จึงมีความรอบรู้ ทักษะเฉพาะการเยี่ยมบ้าน

1.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย

1.3.1 พื้นที่ตำบลคลองโยงมีขนาดใหญ่ มีความหลากหลายทั้งประชากร สภาพแวดล้อมของความเป็นเมือง ชนบท และกึ่งเมืองกึ่งชนบท มีหน่วยงาน องค์กร ทั้งภาครัฐ เอกชน และองค์กรอิสระมากมาย การดำเนินงานควรเชื่อมโยงเพื่อการต่อยอดมากกว่าการเริ่มต้นใหม่ ซึ่งโครงการวิจัยนี้ได้รับความอนุเคราะห์จากมหาวิทยาลัยมหิดล เทศบาลตำบล โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลคลองโยง ศูนย์ดำรงชีวิตอิสระของคนพิการพุทธมณฑล และคนในชุมชนที่ให้ข้อมูลพื้นฐาน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตามสภาพ ความต้องการของชุมชน การวิจัยครั้งต่อไปควรดำเนินการต่อยอดจะส่งผลสำเร็จยิ่งขึ้น

1.3.2 การจัดประชุมโดยใช้เทคนิค A-I-C ในกรณีของกลุ่มที่มีลักษณะแตกต่างกันอาจเกิดความยุ่งยากในการเตรียมความพร้อม และสร้างความเข้าใจร่วมกัน เช่นกลุ่มผู้สูงอายุ และเด็ก แต่อาจดำเนินการตามขั้นตอนโดยมีการเว้นระยะเวลาได้ในขั้นของการสร้างพลัง หรือการคิดโครงการ

2.ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

- 1.ควรศึกษาเชิงทดลองกลุ่มผู้สูงอายุเพื่อเปรียบเทียบระหว่างผู้สูงอายุที่ออกกำลังกายตามโครงการ และผู้สูงอายุที่เน้นการเรียนรู้ในการดูแลตนเองร่วมกับการออกกำลังกาย
- 2.การวิจัยเชิงทดลองพื้นที่กำจัดข้าวตดโดยใช้สารอินทรีย์
- 3.การนำข้าวตดมาแปรรูปเพื่อเป็นธุรกิจชุมชน เช่น ข้าวยาคุ ข้าวทำขนม เป็นต้น
4. การสร้างสื่อพื้นบ้านหรือบทละครประวัติศาสตร์ชุมชนของเด็กและเยาวชน
- 5.แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตเพื่อสิทธิของผู้พิการชุมชนคลองโยง